

Masarykova Univerzita
Filozofická fakulta
Teorie interaktivních umění
Úvod do uměnovědných studií

Subkultura (punková subkultura)

Když se řekne subkultura, vybaví se mnohým společnost převážně mladých lidí – studentů, aktivistů, excentriků, individualistů, radikálů – odkloňujících se svým chováním a názory od majoritní společnosti. Navenek se tohle odlišení projevuje především stylem oblékání. Rozpoznat však podle toho jednoznačně příznivce některé ze subkultur není možné, jelikož tyto styly bývají často přivlastňovány „konzumní“ společnostmi (např. hipsters). Ať už se jedinci uvnitř subkultury odlišují věkem, povoláním, nebo sociálním postavením, sdílejí spolu určité hodnoty – životní styl, názory, styl oblékání, zvyky apod. Tyto hodnoty vznikají především z potřeby vzájemného porozumění, úcty a potřeby odlišit se. Mimo těchto hodnot si subkultury často utvářejí vlastní specifický jazyk a osobitou symboliku.

Jak už je podle etymologie pojmu zřejmé, je subkultura označení pro dílčí kultury uvnitř kultury většinové. Subkultury se však vůči této „převládající“ kultuře vymezují a záměrně negují některé její normy. Mezi těmito kulturami často panuje značné napětí. Některé subkultury nebo jedinci mají sklony se vůči svému okolí ostřeji vyhraňovat (např. WP skinheads).

Stát se součástí některých ze subkultur může být vyjádřením touhy člověka hledat plnohodnotný život, přičemž styl života lidí majoritní kultury je považován za stereotypní. Subkultury se snaží oživit majoritní kulturu a dávají za vznik novým kulturním a sociálním trendům. U mnoha subkultur je patrná inspirace v uměleckých avantgardních stylech a komunitách 20. století.

Subkultury se mění v závislosti na čase a místě/kontinentu, ve kterém působí. Je možné že vzniknou dvě stejně zaměřené subkultury na více místech světa nezávisle na sobě. Velký vliv na subkultury a jejich vznik má hudba a hudební styly. Změny ve společnosti mohou vést k vzniku nových subkultur a zániku (nebo modifikaci) těch starých (např. beat generation).

K definování pojmu subkultura můžeme použít slova M. Gordona z roku 1947: „Subkultura je pododdělení národní kultury, složené z kombinace sociálně situačních složek, jako je třídní status, etnický původ, městské nebo venkovské osídlení a náboženská příslušnost, které tvoří svou kombinací fungující jednotu, jež integračně upevňuje na ní se podílející jedince.“ Už od počátku své existence byl pojem subkultura označován jako patologický jev společnosti. Příznivci subkultur byli považováni za vyznavače něčeho, co je primitivnějšího než převládající kultura.

Punková subkultura

Punková subkultura se vyvinula v 70. letech především ve Velké Británii a USA. Nepřímo vzešla ze skinheadské subkultury, oproti ní jsou však punkeři proti nacionalismu a vládě jakéhokoliv zřízení. Punks jsou anarchističtí, kteří věří, že chaos pomůže napravit svět a uvést věci do přirozených kolejí. Jsou proti všemu, co akceptuje populární kultura. Nesnáší tedy i ty, kteří tuto kulturu vzývají. V politických otázkách prosazují anarchii, socialismus. Punkeři jsou antirasisti, antimilitaristi, odmítají autoritářství, kapitalismus, sexismus, homofobii. Často bojují za práva zvířat, jsou vegetariáni, vegani.

Charakteristickými znaky této subkultury jsou nekonformita, DIY (Do It Yourself / udělej si sám), nihilismus. Nihilismus se u punkerů projevuje nezájmem o přítomnost, odcizeností střední a pracující třídy, což vede k sebedestruktivním sklonům. Významnou roli v punkové subkultuře hrajou drogy. Jejich užívání symbolizuje destrukci, nihilistický postoj a odhodlání žít na okraji společnosti.

Cílem punkerů je co nejvíce šokovat. Oproti skinheads není styl oblékání uniformní. Každý z punkerů si zachovává svou vlastní identitu. Podle toho se taky oblékají. Trička roztrhaná, spojená spínacími špendlíky, upnuté jeany nad kotníky, těžké boty (kanady, martensky). Na oblečení nášivky, nápisy fixou a různé kovové ozdoby. Pro punkery je typické číro (často křiklavých barev).

Punková subkultura přebírá symboly kultury dominantní a mění jejich význam. Nosí kříže, přestože neuznávají náboženství, nosí svastiky a bombery, přestože jsou antirasisti. Promíchali symboliku a styly, aby šokovali a vzbuzovali strach. Oblíbeným symbolem je písmeno „A“ v kruhu (symbol anarchie) a hesla „No future“, „Punk's not dead“. Nejzřetelnějším jazykem punkerů je hudba. Pomocí hudby vyjadřují své myšlenky a názory. Punkeři často žijí na ulicích, nebo ve squatterských komunitách.

Bibliografie

Moore, Ryan. 2004. *Postmodernism and Punk Subculture* [online]
<<http://www.stevenlaurie.com/wp-content/uploads/2012/01/moore-punkauthenticity.pdf>>

Moran, Ian. 2011. *Punk: The Do-It-Yourself Subculture* [online]
<<http://repository.wcsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1074&context=ssj>>

Errickson, April. 1999. *A Journey into the punk subculture* [online]
<http://dc.lib.unc.edu/cdm/singleitem/collection/s_papers/id/192>

Clark, Dylan. 2003. *The Death and Life of Punk* [online]
<<http://individual.utoronto.ca/rogues/PunkLastSubculture.pdf>>